

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1920 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av justitieombudsmannens framställning angående förhöjning av de till befordrande av göromålens gång inom justitieombudsmansexpeditionen m. m. anvisade anslag.

I sin till innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse (sid. 634—637) har riksdagens justitieombudsman under ovan angivna rubrik anfört följande:

»Efter framställning av justitieombudsmannen anvisade 1909 års riksdag från och med år 1910 två årliga anslag, ett å 4,000 kronor att användas till befordrande av göromålens gång inom justitieombudsmansexpeditionen, vikariatsersättning, renskrivning m. m. samt ett å 1,200 kronor till bestridande av expenser vid justitieombudsmannens och tryckfrihetskommitténs expedition. Från det förra anslaget utgick bland annat arvode till det vid expeditionen anställda kvinnliga skrivbiträdet. På framställning av justitieombudsmannen beslöt 1918 års lagtima riksdag att upptaga avlöningen till skrivbiträdet i staten samt att sammanföra berörda två anslag oavkortade till ett och bevilja från och med 1919 ett årligt anslag av 5,200 kr. att användas till bestridande av expenser för justitieombudsmannens och tryckfrihetskommitténs expedition, vikariatsersättning m. m. Därefter har 1919 års lagtima riksdag på framställning av mig höjt sistnämnda anslag att från och med år 1920 utgå med 6,000 kronor. Såsom skäl för min framställning åberopade jag den ringa avlöning, som utginge till den å justitieombudsmansexpeditionen anställde amanuensen, samt att en förbättring därav icke vore möjlig utan en höjning av anslaget.

I en till 1919 års lagtima riksdag avlåten framställning hemställde jag om tillfälligt anslag å 2,083 kronor 28 öre till täckande av uppkommen brist å ovan

förstnämnda två anslag och såsom framgår av min här ovan gjorda framställning om anslag till täckande av under år 1919 uppkommen brist belöper sig denna till 2,114 kronor 39 öre, därav 1,556 kronor 69 öre blivit övertörda från 1918 till 1919 års räkning. Ehuru en besparing i det för 1919 utgångna anslaget vunnits därigenom att avlöningen till skrivbitrådet uppförts i staten har brist i anslaget likväl icke kunnat undvikas. Huvudsakliga orsaken härtill torde vara att finna i nödvändiga höjningar i utgående vikariatsarvoden samt framför allt i väsentligt ökade utgifter för skrivmaterialier.

Såvitt för närvarande kan bedömas, torde någon minskning i berörda arvoden och utgifter icke vara att påräkna. Skulle priset på skrivmaterialier framdeles visa någon nedgång, kommer detta helt visst att motvägas av den större åtgång, som den ständigt ökade arbetsbördan medför. Då den från och med år 1920 ikraftträdande höjningen av anslaget, såsom ovan nämnts, skall tagas i anspråk för särskilt ändamål, är det därför att antaga att med bibehållande av anslaget vid oförändrad storlek brist därå årligen skulle komma att uppstå. Vid sådant förhållande och då eljest för varje år personliga utlägg av justitieombudsmannen skulle förutsättas och framställning om anslag till bristens täckande skulle bli nödvändig, torde en ytterligare höjning av anslaget vara oundgänglig.

Vidkommande anslaget för år 1920 synes denna höjning lämpligast böra komma till tillämpning i form av ett för året medgivet tilläggsanslag.

För bestämmandet av höjningens storlek förtjänar särskilt att framhållas, hurusom hittillsvarande expensanslag nödvändiggjort den största sparsamhet vid inköp av juridisk litteratur. För arbetet å justitieombudsmansexpeditionen är det emellertid av största vikt att hava omedelbar tillgång åtminstone till senaste upplagan av förefintliga lagkommentarer och uppslagsböcker samt även eljest till från trycket utkomna juridiska avhandlingar och uppsatser. Att för sådant ändamål ständigt anlita riksdagens bibliotek torde hädanefter, då justitieombudsmansexpeditionen flyttats till annan lokal, ofta bliva förenat med alltför mycken tidsutdräkt.

Med hänsyn till de ständigt ökade behoven synes mig förevarande anslag icke böra sättas lägre än 8,000 kronor samt det för 1920 utgående tillfälliga fyllnadsanslaget böra bestämmas till 2,000 kronor.

1918 och 1919 års lagtima riksdagar anvisade på framställningar av justitieombudsmannen anslag å högst 2,000 kronor för bortarbetande av uppkommen arbetsbalans å justitieombudsmansexpeditionen. Arbetet med balansens bortarbetande har under år 1919 pågått, och den vid årets början förefintliga balansen måste anses hava blivit under året icke obetydligt nedbragt. Även om antalet fortfarande balanserade ärenden icke bär tydliga vittnesbörd härom, torde detsamma framgå vid en närmare granskning av de kvarvarande ärendenas såväl kvalitativa som kvantitativa beskaffenhet. Det är emellertid av största vikt, att balansen helt avarbetas, och då detta icke med den omfattning, arbetsbördan å justitieombudsmansexpeditionen tagit, kan utföras med anlitaude allenast av expeditionens egna arbetskrafter, torde jämväl för år 1920 ett belopp böra anvisas för detta ändamål. Med hänsyn till de berättigade krav å högre ersättning än tillföreene för ifrågavarande arbete, som på grund av rådande dyrtid torde komma att framställas, synes mig ifrågavarande belopp böra bestämmas till 3,000 kronor.

I 12 § i den för justitieombudsmannen fastställda instruktionen bestämes, att justitieombudsmannen årligen skall företaga inspektionsresor för att göra sig noga underrättad om lagskipningens tillstånd och om de förhållanden i övrigt som tillhöra området för hans ämbetsutövning. Motsvarande stadgande i förutvarande den 27 februari 1810 och den 1 mars 1830 givna instruktioner återfinnas i § 13, som föreskrev, att justitieombudsmannen skulle, enär han sådant nödigt funne, genom resor i landsorterna förskaffa sig upplysningar om lagskipningens tillstånd, dock finge resekostnaderna därvid ej överstiga den summa penningar, rikets ständer därtill ansloge och för vilkens rätta användande justitieombudsmannen vore skyldig att varje år redo och räkning göra.

Till bestridande av kostnaderna för ämbetsresorna anvisade 1809 års riksdag årligen ett belopp av 1,000 riksdaler banco. Såsom en följd av skjutslegans beslutade förhöjning beslöt 1856—1858 års riksdag, att nämnda anslag skulle årligen utgå med 2,000 riksdaler riksmünt. Därefter har någon förändring i anslaget storlek icke förekommit. År efter år har anslaget emellertid visat sig vara alltför knappt tilltaget samt, då dess överskridande med hänsyn till den äldre lydelsen i § 13 i instruktionen synts böra undvikas, föranlett, att ämbetsresorna, mer än önskligt varit, måst inskränkas eller företagas efter en ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande plan. Särskilt under de senaste åren med därunder väsentligt höjda järnvägstaxor och även i någon mån ökade dagtraktamenten har det visat sig ogörligt att verkställa inspektioner i tillräcklig omfattning, utan att det medgivna anslaget skulle överskridas. Såsom framgår av min här ovan gjorda framställning om tillfälligt anslag till täckande av uppkommen brist, har ett dylikt överskridande under 1919 icke kunnat undvikas. Det torde därför vara nödvändigt, att anslaget väsentligt höjes, och torde detsamma lämpligast böra bestämmas till 4.000 kronor. För år 1920 torde höjningen lämpligast böra ske i form av beviljande av ett fyllnadsanslag å 2,000 kronor.

Med åberopande av vad sålunda blivit anfört får jag härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte

dels bevilja från och med år 1921 två årliga anslag, ett å 8,000 kronor, och ett å 4,000 kronor, att emot behörig redovisning användas till bestridande av, det förra expenser för justitieombudsmannens och tryckfrihetskommitterades expedition, vikariatsersättning m. m. och det senare kostnaderna för justitieombudsmannens ämbetsresor;

dels ock medgiva justitieombudsmannen att av 1920 års förslagsanslag till avlöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition använda, utöver förut anvisade belopp, ytterligare

högst 2,000 kronor för fyllnad av det för samma år anvisade anslag till bestridande av expenser för justitieombudsmannens och tryckfrihetskommitterades expedition, vikariatsersättning m. m.,

högst 3,000 kronor för bortarbetande av uppkommen arbetsbalans å justitieombudsmansexpeditionen,

samt högst 2,000 kronor för fyllnad av det för år 1920 beviljade anslaget till bestridande av kostnaderna för justitieombudsmannens ämbetsresor.»

Enligt bankoutskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava riksdagens kamrar hänvisat justitieombudsmannens ifrågavarande framställning till utskottet.

I sin förevarande framställning har justitieombudsmannen ifrågasatt höjning med 2,000 kronor av *dels* anslaget till bestridande av expenser för justitieombudsmannens och tryckfrihetskommitténs expedition, vikariatsersättning m. m., *dels* ock anslaget till kostnader för justitieombudsmannens ämbetsresor.

Utskottet.

Vad justitieombudsmannen anfört till stöd härför anser utskottet innefatta giltiga skäl för den föreslagna förhöjningen och synes icke heller något vara att erinra mot att för innevarande år fyllnadsanslag för ändamålet beviljas till motsvarande belopp.

Justitieombudsmannen har vidare erinrat, hurusom såväl 1918 som 1919 års lagtima riksdagar på framställning av justitieombudsmannen anvisat högst 2,000 kronor för bortarbetande av uppkommen arbetsbalans å justitieombudsmannens expedition. Ifrågavarande arbete hade under år 1919 fortgått, och den vid årets början befintliga balansen under året minskats såväl i någon mån vad siffran beträffade som isynnerhet i fråga om beskaffenheten och omfånget av kvarliggande ärenden. Det vore givet av stor betydelse, att balansen helt avarbetades.

Lika med justitieombudsmannen anser utskottet det vara av största vikt, att balansen, så snart sig göra låter, bortarbetas. Enligt vad justitieombudsmannen framhåller, kan emellertid detta icke utföras med anlåtande av expeditionens egna arbetskrafter med den omfattning arbetsbördan å expeditionen numera tagit. Vid sådant förhållande och med hänsyn därtill, att ersättningen för ifrågavarande arbete numera torde böra beräknas något högre än tillförne, tillstyrker utskottet den av justitieombudsmannen föreslagna förhöjningen med 1,000 kronor till 3,000 kronor. Utskottet vill emellertid därvid uttala den förhoppningen, att den förefintliga balansen bortarbetas under året eller åtminstone så väsentligt nedbringas, att anslag för ändamålet hädanefter icke behöver ifrågakomma.

Åberopande vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att justitieombudsmannens här föreliggande
framställning må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 mars 1920.

På bankoutskottets vägnar:

Emil Kristensson.